

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชน : กรณีศึกษาชุมชนบ้านปางมะโอ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง
ผู้เขียน	นายประคิรพ สายวงศ์คำ
ปริญญา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษานอกระบบ)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ดร.พศิน แดงจวง

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการมีส่วนร่วมในชุมชน และผลที่ตามมา ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลในชุมชน โดยการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม ข้อมูลได้รับการตรวจสอบความสมบูรณ์ แยกประเด็นตามวัตถุประสงค์ วิเคราะห์ และนำเสนอ โดยการบรรยายเชิงวิเคราะห์ ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนก่อนการเปลี่ยนแปลง มีลักษณะเป็นแบบให้การช่วยเหลือด้านแรงงานหรือแรงกายในกิจกรรมส่วนรวม รวมทั้งกิจกรรมที่เป็นการวางแผนพัฒนาชุมชน ได้รับการยอมรับในการแสดงข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ เสียงสนับสนุน และข้อคัดค้าน ซึ่งเป็นความร่วมมือในระดับการตัดสินใจหรือเป็นการมีส่วนร่วมที่แท้จริงของชุมชน ต่อมารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนได้ถูกเปลี่ยนแปลงเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ การมีส่วนร่วมด้วยแรงกายสำหรับกลุ่มคนยากจน การมีส่วนร่วมด้วยการออกเงิน สำหรับกลุ่มผู้มีฐานะดี และการมีส่วนร่วมด้วยการว่าจ้างให้บุคคลอื่นเข้าร่วมงานแทน สำหรับกลุ่มผู้มีฐานะดี และครอบครัวที่ขาดวัยแรงงาน สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงเกิดจากปัจจัยภายใน ได้แก่ ปัญหาด้านผู้นำ ระดับความสัมพันธ์ในชุมชน เศรษฐกิจและอาชีพ การได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น ข้อจำกัดด้านที่ตั้งของชุมชน และการย้ายถิ่นเพื่อประกอบอาชีพ และปัจจัยภายนอก ได้แก่ การได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยราชการ และการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูล ผลของการเปลี่ยนแปลงการมีส่วนร่วมที่มีต่อชุมชนด้านบวก คือ เป็นผลที่เกิดการรวมกลุ่มอาชีพ

เนื่องจากการได้รับความช่วยเหลือแนะนำจากทางราชการ และชุมชนนำกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวมาใช้บริหารรูปแบบภายในชุมชนที่มีระเบียบมากขึ้น และเป็นแนวปฏิบัติร่วมกันได้แก่ ภาวะเบียบที่เป็นเอกสาร ส่วนผลในด้านลบที่มีต่อชุมชน คือ คนที่จะเป็นแรงงาน เพราะมีการออกไปทำงาน และไปศึกษานอกชุมชน ทำให้ไม่สามารถเอามือเอารำ (ลงแขก) ได้ ทำให้ต้องจ้างแรงงาน และทำให้ความสัมพันธ์ทางสังคมในด้านต่างๆ ลดน้อยลง นำไปสู่การทะเลาะวิวาทได้ง่าย

Thesis Title	Change in Participation Pattern of Communities: A Case Study in Ban Pangma-O, Mae Tha District, Lampang Province
Author	Mr. Pradirop Saiwongkam
Degree	Master of Education (Nonformal Education)
Thesis Advisor	Assoc. Prof. Dr. Phasina Tangchuang

ABSTRACT

This research was to study the change of community participation pattern and effects of the change. The researcher collected information from the sources in the community through the formal and informal interviews, and participant and non-participant observations. The information was checked for its validity and its relevance to the objectives, analyzed, and presented in analytical description form. The findings are as follows:

The pattern of the community participation before the change was through labor donation for the activities of common interest including those on the community development planning. The process opened for comments, suggestions, supports, or disagreement which was the participation at the level of decision making – the essence of true participation. Later on, the participation pattern had changed into three characteristics, namely, participation through labor donation of the poor people, participation through money donation of the well-to-do ones, and the participation through hiring someone else to join in for of both the rich people and the families lacking labor. The causes of change were attributed to internal factors including leadership problems, community relationship, economic and career factors, higher educational attainment, community location constraints, and the relocation for career advancement, and the external ones including the acceptance of the government agencies' assistances, and, communication and information exchange. The

positive effect of the participation on the community was the formation of career groups resulting from the government assistance. The community had transferred the learning process to manage the community actions making them more systematic with the standard operational procedures that came up in documentary form. The negative impact was the lack of labor as many people moved out to work or study somewhere else decreasing the chance of labor exchange in the community. One consequence was the labor hiring leading to a more distant social relationship that increased the probability of conflict and fighting among the people in the community.